

Hodnocení grantových programů garanty**GP č. 220 - 236**

(GP jsou řazeny dle struktury programu rozvoje kraje)

Obsah:

CÍL 1: ZLEPŠENÍ KONKURENČNÍ POZICE EKONOMIKY	2
Dílčí cíl 1.1: Zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelského prostředí.....	2
Dílčí cíl 1.2: Všeobecná podpora malých a středních podniků s důrazem na rozvoj exportních a inovačních aktivit	2
GP 234. Rozvoj malých podnikatelů 2009	2
Dílčí cíl 1.3: Ekonomická stabilizace venkova s důrazem na integraci ekonomických aktivit a polyfunkční využívání krajiny	3
GP 225. Rozvoj vesnice 2009	3
GP 233. Naše školka	3
Dílčí cíl 1.4: Rozvoj cestovního ruchu	4
GP 226. Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu 2009	4
CÍL 2: ZVÝŠENÍ KVALITY SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ S DŮRAZEM NA ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ	5
Dílčí cíl 2.1: Zvyšování vzdělanosti obyvatelstva a adaptability pracovních sil	5
Dílčí cíl 2.2: Rozvoj bytové výstavby a regenerace bytového a nebytového fondu	5
Dílčí cíl 2.3: Zvyšování standardu zdravotních a sociálních služeb a prevence zdravotních a sociálních rizik.....	6
GP 235. Dobrovolnictví a koordinace sociální výpomoci v obcích 2009	6
Dílčí cíl 2.4: Rozvoj volnočasových aktivit a sportu	7
GP 221. Jednorázové akce 2009	7
GP 222. Sportoviště 2009	7
GP 223. Sport pro všechny 2009	8
GP 232. Mezinárodní projekty 2009.....	9
Dílčí cíl 2.5: Rozvoj kultury, zachování kulturního dědictví a kulturních tradic – významný prvek rozvoje duchovního života společnosti.....	10
GP 220. Regionální kultura VIII.	10
GP 224. Diagnóza památek 2009	11
GP 236. Obnova památkově chráněných území 2009	11
CÍL 3: ZVÝŠENÍ KVALITY TECHNICKÉHO PROSTŘEDÍ S DŮRAZEM NA ROZVOJ SÍŤOVÉ INFRASTRUKTURY	12
Dílčí cíl 3.1: Rozvoj nadregionální dopravní sítě a zkvalitňování dopravní sítě regionálního významu s důrazem na stimulaci rozvoje hromadné dopravy.....	12
Dílčí cíl 3.2: Rozvoj telekomunikačních sítí s důrazem na rozvoj aktivit v oblasti informatiky	12
GP 228. Popularizace a vzdělávání v oblasti ICT II - 2009	12
GP 229. Metropolitní síť X - 2009	13
Dílčí cíl 3.3: Optimalizace rozvoje energetických a vodohospodářských sítí.....	13
GP 227. Čistá voda 2009	13
Dílčí cíl 3.4: Vytváření dokumentů územního a regionálního rozvoje kraje	14
CÍL 4: ZAVÁDĚNÍ PRINCIPŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE KRAJE.....	14
Dílčí cíl 4.1: Péče o krajinu Vysočiny.....	14
GP 231. Krajina Vysočina 2009	14
Dílčí cíl 4.2: Ekologicky a ekonomicky efektivní nakládání s odpady.....	15
GP 230. Jdeme příkladem – předcházíme odpadům 2009	15
Dílčí cíl 4.3: Úspory energie a rozvoj obnovitelných a alternativních zdrojů energie	15
Dílčí cíl 4.4: Rozvoj systému environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty	15
Dílčí cíl 4.5: Agenda 21 a místní Agenda 21.....	15

1. Zlepšení konkurenční pozice ekonomiky

1.1. Zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelského prostředí

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.

1.2. Všeobecná podpora malých a středních podniků s důrazem na rozvoj exportních a inovačních aktivit

GP 234. Rozvoj malých podnikatelů 2009 – *program na zvýšení konkurenceschopnosti malých podniků na Vysočině formou příspěvku na pořízení technologií, výrobních zařízení, případně rozšíření podnikatelských prostor*

V r. 2009 již nebyl tento GP rozdělen do dvou etap jako v předchozích dvou letech. Chtěli jsme reagovat na současnou hospodářskou krizi a pomoci firmám, které si ještě před krizí uzavřely v bankách úvěr s jasně daným a námi vyspecifikovaným účelem a po vypuknutí krize měly či mají se splácením problémy. Proto jsme GP rozdělili na dva podprogramy, jeden klasický, tedy na nákup technologií a stavební úpravy na firmách (podprogram A) a druhý podprogram jako příspěvek na splácení jistiny výše uvedených účelových úvěrů (podprogram B). Zájem o grantový program byl veliký; i nový podprogram s možností příspěvku na splácení jistiny účelových úvěrů vyvolal ohlas. V reálu však firmy od žádosti o dotaci na splácení jistiny účelových úvěrů opustily, neboť jednou z našich podmínek zakotvených ve smlouvě bylo udržení počtu pracovních míst. Firma, která je v nesnázích, má obavy z takového závazku, neboť nemůže zaručit, že bude schopna udržet stávající pracovní místa, nelze odhadnout míru zakázek a budoucí vývoj ekonomické situace. Dále zafungoval požadavek doložení stávající finanční situace (aktuální obrátová předvaha), jehož smyslem bylo z pole žadatelů vyloučit firmy předlužené a neživotaschopné a aby podporu získaly jen ty firmy, které se pouze momentálně ocitly v nepříjemné situaci. Toto nastavení se malým počtem podání žádostí do podprogramu B ukázalo jako efektivní. Firmy, které jsou stabilní a mají volné finanční prostředky, raději využily současných příznivých cen technologií a investovaly do nového vybavení a žádaly tedy do podprogramu A. Tradičně množství došlých žádostí převyšovalo kapacitu finanční alokace.

GP Rozvoj malých podnikatelů 2009 byl vyhlášen pro oba podprogramy současně a to z důvodu, aby podnikatelé znali obě možnosti a mohli si vybrat pro sebe tu vhodnější. Uzávěrka programu byla 30. 6. 2009, celková alokace pro tento GP byla schválena ve výši 14 000 000 Kč, z toho pro podprogram A - 11 000 000 Kč, pro podprogram B – 3 000 000 Kč. Zaregistrováno bylo celkem **131 žádostí (A = 130 žádostí, B = 1 žádost)** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši **16 046 129 Kč**.

Z důvodu administrativního nesouladu bylo z hodnocení **vyřazeno 20 žádostí. Z hodnocených 111 žádostí byly podpořeny všechny žádosti.** Alokační GP tedy byla rozdělena v plné výši. Velmi pozitivní je, že poskytnutá podpora vyvolala investice v regionu ve výši bezmála 50 000 000 Kč.

Z hlediska statistiky žadatelů dle oboru podnikání je dnes již patrné, že tradičně figurovaly malé a rodinné dřevozpracující, stavební a kovoobráběcí firmy, kde nejsou velké finanční nároky na pořízení nových technologií a mechanismů. V drtivé většině směřovala podpora na nákup modernějších a výkonnějších technologií, které v mnoha případech zlepšily také pracovní prostředí zaměstnanců nebo umožnily zlepšit konkurenceschopnost rozšířením výrobního sortimentu či nabídky služeb.

Hodnocení projektů velmi usnadnil ověřený systém nastavení specifických kritérií, která pomohla hodnotitelům při bodovém hodnocení a objektivním pohledu na jednotlivé projekty.

Je důležité podporovat místní podnikatelské prostředí, má pevnější základy a je flexibilnější nežli firmy jednostranně orientované na automobilový průmysl a export. Jejich stabilita a rozvoj však mohou být ovlivněny "dominovým efektem" - nižší koupěschopností obyvatel a vytvářením finančních rezerv domácností. O to větší šanci budou mít firmy stabilní a konkurenceschopné, které budou schopné operativně reagovat na požadavky zákazníků.

Vypracovala:

Olga Wiesnerová

1.3. Ekonomická stabilizace venkova s důrazem na integraci ekonomických aktivit a polyfunkčního využívání krajiny

GP 225. Rozvoj vesnice 2009 - program na podporu projektů v oblasti obnovy a rozvoje místních částí měst a místních částí obcí Vysočiny

Tento tradiční grantový program se v roce 2009 dočkal již svého 9 pokračování, kdy v roce 2004 proběhl tento program dvoukolově. Pro rok 2009 bylo vybráno jako cíl podpory zlepšení stavu místních komunikací v místních částech obcí, městysů a měst kraje. Zároveň bylo možno do projektů zahrnout i přilehlé chodníky. Krajský úřad obdržel celkem **50 žádostí** s požadavkem 9 mil. Kč, což odpovídalo finanční alokaci programu. Proto mohlo být po kontrole administrativního souladu žádostí **podpořeno 47 projektů** a jen 3 žadatelé tak zůstali bez podpory.

O plnění účelu tohoto programu nezle pochybovat, za dobu jeho existence došlo k podpoře realizace projektů ve 360 obcích a celková proinvestovaná částka převýšila 126 mil. Kč.

Mezi podpořenými projekty figuruje například zajímavý projekt obce Kojatice, v rámci kterého došlo k rekonstrukci místní komunikace v místní části Velký Újezd. Jednalo se o druhou etapu projektu zahájeného již v roce 2008. Dotčená komunikace je důležitou spojnici místních obyvatel se silnicí č. 411 vedoucí do Moravských Budějovic. 200 tis. Kč uvolněných z Fondu Vysočiny tak pomohlo dokončit projekt s celkovou investicí 712 tis. Kč.

Oproti tomu se například město Jaroměřice nad Rokytnou zaměřilo na zlepšení podmínek hromadné dopravy a proto se rozhodlo vybudovat točnu pro autobusy ve své místní části Ohrazenice. Na tento projekt s celkovými náklady 383 tis. Kč přispěl kraj Vysočina částkou 153 tis. Kč.

V rámci krajské dotační politiky je Rozvoj vesnice nástrojem, který je příjemci po celou dobu své existence velmi dobře vnímán, proto se vedení kraje rozhodlo tento program zařadit do portfolia Fondu Vysočiny i v roce 2010. Určená finanční alokace činí 5,4 mil. Kč.

Tento grantový program byl dne 17. dubna 2009 prezentován na 2. krajském setkání partnerů Celostátní sítě pro venkov na půdě Krajského úřadu kraje Vysočina.

Vypracoval:

Luděk Hrůza

GP 233. Naše školka - program na podporu projektů v oblasti zkvalitňování předškolní péče

V době probíhající ekonomické krize zvažoval kraj Vysočina vytvoření vhodného nástroje pro zmírnění jejich dopadů na své občany. Tato úvaha vedla ke spuštění programu Naše školka, určeného pro stimulaci investiční činnosti obcí vedoucí v ideálním případě ke zvýšené podnikatelské aktivitě na venkově. To by mělo přispět ke zachování, nebo alespoň zpomalení úbytku pracovních míst v regionech.

Tento záměr se dle mínění garantů programu podařil a tak je možno konstatovat, že program Naše školka bezezbytku splnil svůj účel. Kraj obdržel **95 žádostí** s celkovým požadavkem na podporu ve výši **13,1 mil. Kč**, z nichž po jejich vyhodnocení z hlediska administrativního souladu s vyhlášenou Výzvou postoupilo do dalšího hodnocení 70 projektů. Po konečném výběru bylo **podpořeno 33 projektů** řešících rekonstrukci, opravu či obnovu vybavení sociálních zařízení, kuchyní, jídelen nebo výdejen stravy předškolních zařízení v majetku obcí do 2 000 obyvatel. Celková alokovaná a rozdělená podpora 5,3 mil. Kč se vzhledem k požadavku jeví zpětně jako nedostatečná, proto se kraj rozhodl pokračovat v přidělování prostředků z Fondu Vysočiny do oblasti zlepšování předškolní péče i v roce 2010.

K typickým projektům podpořeným v rámci tohoto programu patří například projekt obce Nová Ves u Nového Města na Moravě. Zde obec zrealizovala kompletní rekonstrukci sociálního zařízení sloužícího pro 37 dětí navštěvujících mateřskou školu s celkovými náklady 427 tis. Kč z nichž dotace činila 200 tis. Kč.

Dalším zajímavým projektem byl projekt obce Fryšava pod Žákovou horou. Ta se rozhodla financovat rekonstrukci sociálního zařízení mateřské školy společně s kuchyní sloužící pro 30 dětí mateřské školy a 18 dětí základní školy. Celkové náklady tohoto projektu dosáhly bezmála 490 tis. Kč z nichž dotace činila 195 tis. Kč.

Z hodnocení projektů vyplynula potřeba lépe specifikovat předmět podpory v oblasti stravování a zvýšit počet podpořených projektů snížením maximální poskytované částky. V roce 2010 bude podpora směřována k projektům obcí, které nebyly podpořeny v tomto kole programu. Zvýhodněna budou také předškolní zařízení pečující o handicapované děti.

Poznatky a zkušenosti získané během celého procesu hodnocení a výběru projektu tak budou využity při realizaci krajské podpory zlepšování předškolní péče v našich obcích v roce 2010.

Tento grantový program se setkal s velkým zájem veřejnosti i médií a byl dne 10. listopadu 2009 úspěšně prezentován na 3. krajském setkání partnerů Celostátní sítě pro venkov na půdě Krajského úřadu kraje Vysočina.

Vypracoval:

Luděk Hrůza

1.4. Rozvoj cestovního ruchu

GP 226. Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu 2009 – *program na podporu budování a modernizace doprovodné infrastruktury cestovního ruchu*

Tento grantový program byl vyhlášen v březnu 2009 s celkovou alokací 4 500 000 Kč.

Cílem tohoto grantového programu je podpora aktivit vedoucích k rozvoji doprovodné infrastruktury cestovního ruchu na území kraje Vysočina využitelné pro pobytově-rekreační turistiku.

Tento program byl stejně jako v předešlém roce rozdělen na 2 podprogramy. Podprogram A (s celkovou alokací ve výši 3 000 000 Kč) a podprogram B (o celkové alokaci 1 500 000 Kč). Podprogram A byl zaměřen na výstavbu a modernizaci doprovodné infrastruktury využitelné pro pobytově-rekreační turistiku v letní sezóně (např. budování, obnova a zkvalitnění pěších turistických tras, cykloturistických tras, naučných stezek a hipostezek, budování infrastrukturního zázemí na záchytných parkovištích popř. u výchozích zařízení pro pěší trasy, výstavbu a modernizaci zařízení pro aktivní trávení volného času, apod.). Podprogram B byl zaměřen na zimní sezónu (např. budování, údržba a zkvalitnění lyžařských běžeckých tratí, výstavba a modernizace lyžařských sjezdových areálů, osvětlení tratí, informační a

mapové tabule, sociální zařízení, úschovny lyží, zařízení na výrobu technického sněhu, odbavovací zařízení, apod.). Důvodem rozdělení bylo hledisko objektivního posouzení rozdílně náročného typu investic (časově i organizačně) při hodnocení jednotlivých žádostí.

Toto rozdělení je optimální i z hlediska možnosti převodu nevyčerpané částky finančních prostředků mezi těmito podprogramy.

Zaregistrováno bylo celkem **44 žádostí** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši **5 394 876 Kč**, v rámci podprogramu A bylo podáno 31 žádostí (podpořeno 25 žádostí) a v podprogramu B – podáno 13 žádostí (podpořeno 10). Celkem bylo **podpořeno 35 žádostí v celkové výši podpory 4 456 796 Kč**.

Struktura žadatelů:

Mezi úspěšnými žadateli jsou nejvíce zastoupeny obce a svazky obcí (19 projektů), dále podnikatelské subjekty (9 projektů) a občanská sdružení (7 projektů). Z územního hlediska se většina podpořených projektů realizovala na Žďársku (13) a Havlíčkobrodsku (7), dále pak na Jihlavsku (6), Pelhřimovsku (6) a Třebíčsku (3).

Nejčastější aktivity, které byly podpořeny v rámci realizovaných projektů:

- vybudování odpočinkových stanišť pro pěší turisty a cykloturisty + jejich vybavení mobiliářem (lavičky, stoly, odpadkové koše)
- informační cedule + mapy
- výstavba jízdárny a boxových stání pro koně
- pořízení sněhových děl pro zvýšení výroby technického sněhu
- modernizace vleku, odbavovacího systému a večerního osvětlení
- pořízení sněžného skútru na úpravu sjezdovek a lyžařských běžeckých tratí

Vypracovala:

Ing. Zdeňka Kasalová

2. Zvýšení kvality sociálního prostředí s důrazem na rozvoj lidských zdrojů

2.1. Zvyšování vzdělanosti obyvatelstva a adaptability pracovních sil

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.

2.2. Rozvoj bytové výstavby a regenerace bytového a nebytového fondu

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.

2.3. Zvyšování standardu zdravotních a sociálních služeb a prevence zdravotních a sociálních rizik

GP 235. Dobrovolnictví a koordinace sociální výpomoci v obcích 2009 - program na podporu rozvoje dobrovolnictví v sociálních a zdravotnických službách a na podporu rozvoje dobrovolné sousedské výpomoci v malých obcích na území kraje Vysočina

Dobrovolnictví a sousedskou výpomoc v obcích kraj podporuje prostřednictvím tohoto programu od roku 2006 s výjimkou roku 2008, kdy tento program vyhlášen nebyl.

Cíl programu:

Program byl rozdělen na dva samostatné podprogramy:

- 1) Rozvoj a podpora dobrovolnictví – cílem je rozvoj a podpora dobrovolné občanské práce (dobrovolnictví) směřující ke zlepšení a posílení sociální soudržnosti obyvatel regionu a k rozšíření sociálních a zdravotnických služeb o nabídku činností, které nelze zabezpečit prostřednictvím zaměstnanců, ale znamenají přínos pro kvalitu života uživatelů a pacientů.
- 2) Rozvoj a podpora koordinace sousedské výpomoci – především ve městech a obcích kraje Vysočina určené pro ty obyvatele, jejichž potřebu pomoci nelze řešit prostřednictvím pečovatelské služby. Cílem je také zabezpečit související sociální poradenství ve smyslu zprostředkování informací o sociálních službách a případné zprostředkování péče.

Podporované aktivity:

Podprogram 1) – využívání dobrovolníků v domovech důchodců, ústavech sociální péče, zdravotnických lůžkových zařízeních. Dobrovolnická práce může být také součástí terénních a ambulantních služeb. Protože dobrovolnická činnost je vykonávána bez odměny, ale při organizování ve větším rozsahu přináší náklady na plat koordinátora a odměnu supervizora, cestovní náhrady, příp. na ochranné pomůcky.

Podprogram 2) – koordinátor projektu ve spolupráci se samosprávou obcí a s místními organizacemi bude zajišťovat podporu dobrovolníků, poradenství a vedení evidence, bude vyhodnocovat funkčnost pomoci a zprostředkovávat pomoc profesionálních poskytovatelů terénních sociálních služeb v případě potřeby. Toto s sebou přináší určité náklady na činnost koordinátora.

Průběh hodnocení:

Celkový objem finančních prostředků činil 2 500 000 Kč, z toho pro podprogram 1) v částce 1 400 000 Kč a pro podprogram 2) v částce 1 100 000 Kč.

Zaregistrováno bylo celkem **19 žádostí** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši 3 041 982 Kč. V rámci podprogramu 1) bylo podáno 13 žádostí (administrativní soulad splnilo 11 žádostí) a v podprogramu 2) 6 žádostí (administrativní soulad splnily 4 žádosti). Jeden projekt z tohoto podprogramu nebyl podpořen z důvodu velmi nízkého bodového hodnocení, protože téměř nenaplňoval specifická kritéria grantového programu a nenaplňoval tak jeho cíle.

Celkově bylo **podpořeno 14 žádostí v celkové výši podpory 2 275 172 Kč**. Nerozděleno zůstalo 224 828 Kč.

Výše podpory:

Výše podpory byla výzvou stanovena v podprogramu 1) v rozmezí 20 tis. – 150 tis. Kč, v rámci jednoho kola grantového programu mohli žadatelé předložit pouze dva projekty. V podprogramu 2) byla výše podpory stanovena v rozmezí 20 tis.- 220 tis., v rámci jednoho kola grantového programu mohli žadatelé předložit pouze jeden projekt. Spoluúčast žadatele na financování projektu byla stanovena na 30 % celkového objemu projektu. Na realizaci projektu mají žadatelé 12 měsíců od data podpisu smlouvy.

Struktura žadatelů:

Projekty předložily pouze nestátní neziskové organizace tak, jak bylo stanoveno ve výzvě.

Nejvíce žádostí předložili žadatelé ze Žďárska – 5 projektů a Jihlavska – 5 projektů, dále z Třebíčska – 4 projekty a Havlíčkovobrodská – 4 projekty, z Pelhřimovska byl 1 projekt.

Vypracoval:

Bc. Olga Tvarůžková

2.4. Rozvoj volnočasových aktivit a sportu

GP 221. Jednorázové akce 2009 – *program na podporu jednorázových volnočasových a sportovních aktivit*

Grantový program Jednorázové akce 2009 byl vyhlášen dne 27. 1. 2009 s celkovým objemem finančních prostředků ve výši 2 500 000 Kč a uzávěrkou 30. 4. 2010.

Podprogram A: Jednorázové akce zaměřené na volnočasové a sportovní aktivity pro děti a mládež ve výši 1 500 000 Kč.

Podprogram B: Jednorázové akce určené na volnočasové a sportovní aktivity pro širokou veřejnost ve výši 1 000 000 Kč.

Zaregistrováno bylo celkem **224 žádostí** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši **4 957 058 Kč**.

Na zasedání řídicího výboru bylo vybráno k podpoře celkem **120 projektů** v celkové výši **2 500 000 Kč**.

Cílem programu byla podpora jednorázových volnočasových a sportovních aktivit v kraji Vysočina, které posilují identitu obyvatel s obcí a propagují účelné trávení volného času s aktivním zapojením široké veřejnosti. Mezi žadateli byla nejvíce zastoupena občanská sdružení, dalšími žadateli byly obce, školy, školská zařízení, církevní organizace a obecně prospěšné společnosti. Jednorázové akce 2009 patřily ke grantovým programům s největším počtem žádostí. Důvodem je jednak velký zájem ze strany žadatelů a dále široké spektrum aktivit, které je možné podpořit. Příspěvky na jednotlivé projekty se pohybovaly v rovnoměrném zastoupení ve výši 5 – 80 tis. Kč.

Z hlediska obsahu byly podpořené akce zaměřeny do různých oblastí: sportovní akce, olympiády, zábavné soutěže, turnaje, poháry, dětské dny, karnevaly, pálení čarodějnic, letní dílny, akce pro rodiny s dětmi atd.

Velký zájem o grantový program poukazuje na existenci velice pestrého společenského života v našem kraji, na velkou aktivitu obcí, organizací a škol, vykonanou často na základě dobrovolnické práce, a na zájem obyvatelstva se akcí účastnit a aktivně trávit svůj volný čas.

Vypracoval:

Mgr. Petr Horký

GP 222. Sportoviště 2009 – *program na podporu výstavby a údržby sportovních a tělovýchovných zařízení na území kraje Vysočina*

Základní informace:

Zastupitelstvo kraje Vysočina schválilo v rámci FV vyhlášení grantového programu na podporu projektů zaměřených na podporu dlouhodobých volnočasových aktivit s celkovým objemem finančních prostředků ve výši **4 000 000 Kč**.

Program byl rozdělen do dvou podprogramů:

Podprogram A: Drobná údržba sportovišť

Podprogram B: Výstavba a modernizace sportovišť

Zaregistrováno bylo celkem **140 žádostí** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši **6 656 611 Kč**.

Na zasedání řídicího výboru bylo ze 108 hodnocených projektů (32 projektů bylo vyřazeno pro formální nesoulad) vybráno k podpoře celkem **83 projektů** v celkové výši podpory **4 000 000 Kč**.

Vyhodnocování:

Vzhledem k počtu předložených projektů proběhla dvě zasedání řídicího výboru. Na prvním byly vyřazeny projekty, které nesplňovaly formální kritéria a byly určeny priority pro hodnocení a stanoven systém hodnocení projektů. Na druhém zasedání byly přehodnoceny projekty u nichž se jednotliví hodnotitelé rozcházel v bodování a stanovil se bodový průměr jednotlivých projektů. Nejlépe hodnoceným projektům byla přidělena podpora.

Naplnění cíle programu:

V rámci podprogramu A byly podpořeny drobné úpravy a opravy sportovišť a sportovních areálů (opravy plotů, sociálních zařízení, opravy nátěrů, apod.) a realizací projektů v tomto podprogramu došlo k zlepšování sportovního prostředí pro všechny zájemce o sport.

V rámci podprogramu B byly podpořeny větší investiční akce a účelem poskytovaných finančních prostředků bylo zajistit spolufinancování při výstavbě, modernizaci a rekonstrukci sportovních a tělovýchovných zařízení většího rozsahu, které využívají občané ze širšího regionu a tak přispět ke zlepšení podmínek pro sportovní vyžití nejširší veřejnosti.

Dle názoru OŠMS i řídicího výboru byl grantový program správně zacílen byla podpořena celá řada velmi kvalitních a zajímavých projektů. Pro účely tohoto grantového programu by bylo vhodné vyčlenit větší objem finančních prostředků, neboť poptávka po tomto grantovém programu je velká a nabídnou žadatelům vyšší procento spoluúčasti z FV. Cíl programu byl naplněn.

Vypracoval:

Ing. Vilibald Prokop

GP 223. Sport pro všechny 2009 – *grantový program na podporu rozvoje dlouhodobých volnočasových aktivit v oblasti tělovýchovy a sportu*

Základní informace:

Zastupitelstvo kraje Vysočina schválilo v rámci FV vyhlášení grantového programu na podporu projektů na podporu dlouhodobých volnočasových aktivit s celkovým objemem finančních prostředků ve výši **2 000 000 Kč**.

Zaregistrováno bylo celkem **81 žádostí** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši **2 894 204 Kč**.

Na zasedání řídicího výboru bylo z 64 hodnocených projektů (17 projektů bylo vyřazeno pro formální nesoulad) vybráno k podpoře celkem **56 projektů** v celkové výši podpory **1 997 404 Kč**.

Vyhodnocování:

Vzhledem k počtu předložených projektů proběhla dvě zasedání řídicího výboru. Na prvním byly vyřazeny projekty, které nesplňovaly formální kritéria (ve většině případů vyřazeným projektům chyběla některá z povinných příloh) a byly určeny priority pro hodnocení a

stanoven systém hodnocení projektů. Na druhém zasedání byla nejlépe hodnoceným projektům přidělena podpora.

Naplnění cíle programu:

Cílem programu byla podpora sportovních a tělovýchovných aktivit v regionu, se zvláštním zaměřením na děti a mládež, rozvoj prvků občanské společnosti, vytvoření společné identity obyvatel regionu. Účelem poskytovaných finančních prostředků je zajistit podíl kraje na spolufinancování rozvoje dlouhodobých (celoročních) sportovních a tělovýchovných aktivit v regionu, především spolufinancování činnosti subjektů působících v oblasti sportu a tělovýchovy, obcí, škol, školských zařízení. Finanční podpora byla určena především na sportovní akce celokrajského a nadkrajského významu se zaměřením na rozvoj propagace sportu a tělesné výchovy, na zvýšení společenské hodnoty a role sportu, na změnu hodnotové orientace občanů a na reprezentaci kraje Vysočina.

Tento grantový program byl zaměřený na pravidelnou celoroční činnost a vzhledem k podpořeným aktivitám by bylo vhodné vyhlásit současně s takto nastaveným programem i program, který by byl zaměřený na rekreační sportování široké veřejnosti.

Vypracoval:

Ing. Vilibald Prokop

GP 232. Mezinárodní projekty 2009 – *grantový program na podporu mezinárodních aktivit pro děti a mládež*

Grantový program Mezinárodní projekty 2009 byl vyhlášen dne 10. 3. 2009 s uzávěrkou 17. 4. 2009. Celkový objem disponibilních finančních prostředků dosahoval 1000 000 Kč.

Do programu bylo zaregistrováno **30 žádostí** o celkovém finančním objemu 1 927 114 Kč, z toho 8 neprošlo do schvalovacího řízení z důvodu administrativního nesouladu. Finanční **dotaci** nakonec **obdrželo 17 žadatelů**, příspěvná částka se shoduje s přiděleným finančním obnosem pro tento grantový program.

Většinu žádostí zaslala školská zařízení – ZŠ, SŠ nebo VOŠ. Dalšími subjekty, které nejčastěji žádaly do tohoto grantového programu byly občanská sdružení, církevní subjekty, obce a obecně prospěšné společnosti.

Program byl zaměřen na podporu mezinárodních aktivit dětí a mládeže, které pořádaly různé organizace z kraje Vysočina. Projekty obsahovaly především interkulturní vzdělávání, jež samo o sobě vytváří podmínky pro navazování mezinárodních partnerství škol, neziskových organizací, ale i obcí či církevních spolků. Mezi akcemi se objevily jak ryze školní projekty zaměřené na poznávání stejně starých mladých lidí z jiné země, práce na společném výrobku, prohloubení znalostí cizího jazyka, tak projekty zaměřené na obohacení celé veřejnosti. Z tohoto důvodu se také požadované částky velmi lišily. Průměrně se žádalo o 60 000 Kč.

U většiny žádostí prošlých do schvalovacího řízení se hodnotitelé vesměs shodli, proto se nevyskytly problémy v hodnocení jednotlivých projektů.

O tento grantový program se pravidelně hlásí průměrně 30 žadatelů z kraje Vysočina, kteří mají zájem prohloubit mezinárodní spolupráci na různých polích společenského života.

Přestože v České republice existuje několik finančních aparátů, které podporují mezinárodní spolupráci v oblasti mládeže, kvůli převisu žádostí nemohu tyto subjekty zajistit financování veškerých nákladů na jednotlivé projekty. Domnívám se, že kraj Vysočina by měl alespoň částečně tyto aktivity podporovat, jelikož vedou k reprezentaci kraje samotného, jeho obyvatelům přináší mnoho nových zkušeností, které se mohou odrazit později i v jeho rozvoji.

Vypracovala:

Mgr. Alena Mikulíková

2.5. Rozvoj kultury, zachování kulturního dědictví a kulturních tradic – významný prvek rozvoje duchovního života společnosti

GP 220. Regionální kultura VIII. – *program na podporu kulturních akcí v oblasti neprofesionálního umění*

Cíl programu:

Cílem programu je vytvořit podmínky pro podporu a zachování kulturních akcí v rámci neprofesionálního umění kraje, které rozvíjejí kulturní život regionu a podporují občanskou soudržnost a podpořit vznik nových kulturních akcí navazujících na tradice kraje

Podporované aktivity:

O finanční podporu z daného programu mohou žádat všechny subjekty působící v oblasti neprofesionálního umění se zaměřením na tradiční českou hudebnost, slovesné obory a divadelní tvořivost, výtvarnou, fotografickou a filmovou tvorbu, taneční umění a další estetické aktivity

Průběh hodnocení, výše podpory, kofinancování:

Celkový objem disponibilních finančních prostředků činil 2 mil. Kč. Výše podpory byla výzvou stanovena v rozmezí 5 tis. až 50 tis. Kč. Minimální spoluúčast žadatele na financování projektu byla stanovena na 70 % celkového objemu projektu.

V tomto programu bylo zaevidováno **118 žádostí s celkovým objemem požadované finanční podpory 4 207 153 Kč**. Z důvodu administrativního nesouladu bylo vyřazeno 34 žádostí. K hodnocení tak postoupilo 84 žádostí. Po posouzení základních a specifických kritérií byla finanční **podpora poskytnuta 54 projektům v celkovém objemu finančních prostředků 1 999 997 Kč**.

Celkový objem vynaložených finančních prostředků na uspořádání kulturních akcí pak činil více než 7,7 mil. Kč.

Struktura žadatelů:

Nejvíce úspěšných projektů (24) bylo předloženo občanskými sdruženími, 13 projektů podaly města a obce, následovaly projekty církví, fyzických osob, příspěvkových organizací obcí, právnických osob a obecně prospěšné společnosti. Z územního hlediska se většina podpořených projektů konala na Žďársku, následovalo Pelhřimovsko, Havlíčkovobrodsko, Třebíčsko a Jihlavsko.

Nejzajímavější projekty

Polenský hudební podzim, Mezinárodní klarinetový festival, , Středověké slavnosti UNESCO v Třebíči, BELTINE 2009 Telč, Prázdniny v Telči, Umělecký kurz Žirovnice 2009, Festival Pacovský poledník atd.

Vypracovala:

Jaroslava Panáčková

GP 224. Diagnóza památek 2009 – program na podporu zpracování předprojektové dokumentace obnovy movitých a nemovitých kulturních památek kraje Vysočina

Cíl programu:

Cílem programu je podpořit zpracování předprojektové dokumentace obnovy movitých a nemovitých kulturních památek kraje Vysočina, která je nutná pro zajištění kvality a hospodárnosti následných jednak projektových a prováděcích prací.

Podporované aktivity:

O finanční podporu z daného programu mohou žádat všichni vlastníci kulturních památek na území kraje Vysočina, kteří potřebují zpracovat nějaký průzkum či posudek.

Průběh hodnocení, výše podpory, kofinancování:

Celkový objem disponibilních finančních prostředků činil 500 tis. Kč. Minimální výše podpory nebyla výzvou stanovena, maximální výše příspěvku byla stanovena na 30 000 Kč. Minimální spoluúčast žadatele na financování projektu byla stanovena na 50 % celkového objemu projektu.

V tomto programu bylo zaevidováno **34 žádostí s celkovým objemem požadované finanční podpory 817 049 Kč**. Z důvodu administrativního nesouladu byly vyřazeny 4 žádosti. K hodnocení tak postoupilo 30 žádostí. Po posouzení základních a specifických kritérií byla finanční podpora poskytnuta **21 projektům v celkovém objemu finančních prostředků 500 000 Kč**.

Celkový objem vynaložených finančních prostředků na zpracování předprojektové dokumentace činil téměř 1 500 tis. Kč

Struktura žadatelů:

Podpora je poskytována všem vlastníkům – nejvíce úspěšných žadatelů (8) byly církve a církevní společnosti, 7 žádostí podaly města a obce, 4 žádostí fyzické osoby nepodnikající, 1 žádost fyzická osoba podnikající a 1 právnická osoba. Z územního hlediska se nejvíce diagnostikovaných památek nachází na Havlíčkovobrodsku, následovalo Třebíčsko, Pelhřimovsko, Jihlavsko a Žďársko.

Vypracovala:

Jaroslava Panáčková

GP 236. Obnova památkově chráněných území 2009 – program na podporu obnovy nepamátkových objektů na území památkových rezervací a zón

Cíl programu:

Cílem grantového programu, který byl vyhlášen v letošním roce podruhé, je vytvořit podmínky pro obnovu historicky a památkově cenných konstrukcí a stavebních prvků objektů, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v památkově chráněných územích (městských památkových rezervacích nebo městských památkových zónách) a výrazným způsobem se uplatňují v jejich výrazu.

Podporované aktivity:

O finanční podporu z daného programu mohou žádat všechny subjekty (vlastníci), které budou realizovat obnovu dochovaných historicky a památkově cenných konstrukcí a stavebních prvků objektů nebo rehabilitaci těchto konstrukcí a stavebních prvků dle historicky doložitelného stavu objektů.

Průběh hodnocení, výše podpory, kofinancování:

Celkový objem disponibilních finančních prostředků činil 2 000 000 Kč. Minimální výše podpory nebyla stanovena, maximální výše příspěvku činila 100 000 Kč. Minimální

spoluúčast žadatele na financování projektu byla stanovena na 50 % celkového objemu projektu.

V tomto programu bylo zaevidováno **43 žádostí s celkovým objemem požadované finanční podpory 3 566 491 Kč**. Z důvodu administrativního nesouladu byly vyřazeny 3 projekty. Po posouzení základních a specifických kritérií byla finanční podpora poskytnuta **26 projektům v celkovém objemu finančních prostředků 2 000 000 Kč**.

Celkový objem vynaložených finančních prostředků na obnovu objektů bude představovat částku přes 5,5 mil. Kč.

Struktura žadatelů:

Nejvíce úspěšných projektů (19) bylo předloženo fyzickými osobami nepodnikajícími, 3 projekty podaly města a obce, 3 projekty fyzické osoby podnikající a 1 žádost podala církev. Z územního hlediska se většina podpořených projektů bude realizovat na Jihlavsku, dále Žďársku, Třebíčsku, Pelhřimovsku a Havlíčkovsku.

Vypracovala:

Jaroslava Panáčková

3. Zvýšení kvality technického prostředí s důrazem na rozvoj síťové infrastruktury

3.1. Rozvoj nadregionální dopravní sítě a zkvalitňování dopravní sítě regionálního významu s důrazem na stimulaci rozvoje hromadné dopravy

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2008 vyhodnocen žádný grantový program.

3.2. Rozvoj telekomunikačních sítí s důrazem na rozvoj aktivit v oblasti informatiky

GP 228. Popularizace a vzdělávání v oblasti ICT - 2009 – *program na podporu informační gramotnosti a rozvoje komunikační infrastruktury*

Program měl za cíl populární formou zvýšit povědomí obyvatel kraje Vysočina o možnostech informačních technologií (IT) a jejich přiblížení nejširším vrstvám veřejnosti, stejně jako podpora vzdělávání odborné i laické veřejnosti. Žádat bylo opět možné v rámci dvou titulů (A – popularizace IT, B – Vzdělávání v oblasti IT), titul A byl otevřen širšímu spektru žadatelů (samosprávy kraje Vysočina, svazky obcí, zřizované organizace, NNO, MP, soukromé a církevní školy) než titul B (pouze samosprávy a organizace zřizované samosprávami). **Přijato bylo 20 projektů**, celkem bylo **podpořeno 15 projektů** a bylo vyčerpáno celých 100 % přidělených finančních prostředků. Tematicky se objevovaly projekty zaměřené především na populární práci s počítačem, mezigenerační vzdělávání v oblasti IT a stále oblíbené vzdělávání seniorů, modernizace učeben, pořádání kurzů ECDL. Největší ohlas měly stejně jako v minulém ročníku především vzdělávací projekty.

Vypracovala:

Ing. Martina Rojková

GP 229. Metropolitní síť X - 2009 – program na podporu komunikační infrastruktury orgánů veřejné správy

Cílem programu bylo již tradičně zlepšení a zrychlení vzájemné komunikace mezi zúčastněnými subjekty a rozvoj základní komunikační infrastruktury v regionu prostřednictvím budování širokopásmových sítí a sítí středního dosahu, samozřejmě také zpřístupnění kvalitního připojení typu broadband domácnostem v obcích kraje Vysočina. Program byl zaměřen také na tvorbu projektové dokumentace, tato možnost však stále není příliš často využívána. Tentokrát byl program rozdělen na dva tituly – titul A pro obce do 1 500 obyvatel a titul B nad 1 500 obyvatel. Bylo přijato **pouze 11 projektů** – dle komunikace s potencionálními žadateli šlo o špatné načasování výzvy programu. Řídící výbor se rozhodl **podpořit 9 projektů** v plné výši, čerpáno bylo 50 % přidělených prostředků, bylo tedy schváleno použití zbylých prostředků na vyhlášení dalšího kola programu, které mělo být otevřeno všem obcím v kraji Vysočina bez omezení velikosti. V roce 2009 však byly vyhlášeny pouze tyto dva grantové programy odboru informatiky – ostatní byly z důvodu krácení rozpočtu bohužel zrušeny, to se týkalo i dočerpání zbývajících prostředků z tohoto grantového programu.

Vypracovala:

Ing. Martina Rojková

3.3. Optimalizace rozvoje energetických a vodohospodářských sítí

GP 227. Čistá voda 2009 - program na podporu studií nebo projektových dokumentací v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod

Tento grantový program je zaměřen na spolufinancování studií nebo projektových dokumentací zejména pro územní a stavební řízení souvisejících se zásobováním pitnou vodou a odváděním a čištěním odpadních vod. Program byl vyhlášen již 8. rokem a ze strany žadatelů byl jako každoročně o program velký zájem, což dokazuje jeho správné zaměření. **Přijato bylo 81 žádostí** obcí nebo jejich svazků, z nichž **61 bylo podpořeno**. Požadavky žadatelů dosahovaly 13,5 mil. Kč, přičemž byl **rozdělen alokovaný objem finančních prostředků ve výši 10 mil. Kč**.

Program pomáhá zajistit základní občanskou vybavenost v obcích na území kraje Vysočina a byl rozdělen na dva podprogramy. Cílem podprogramu A - Zásobování pitnou vodou je zvýšení podílu obyvatel zásobovaných pitnou vodou z veřejných vodovodů včetně umožnění dostupnosti kvalitní pitné vody a podpora obnovy zastaralých a funkčně nevyhovujících systémů zásobování pitnou vodou a její úpravy. Cílem podprogramu B - Odvádění a čištění odpadních vod je zvýšení podílu čištěných odpadních vod a zefektivnění procesu čištění včetně obnovy nevyhovujících kanalizačních systémů, čímž dochází ke zlepšení životního prostředí zejména zlepšení kvality povrchových vod. Program je dobře zacílen, jelikož jiné dotační tituly v dostatečné míře nepodporují zpracování těchto projektových dokumentací. Finanční náročnost zpracování jednotlivých projektových dokumentací se pohybuje řádově ve statisících až milionech korun, což představuje zhruba 5 – 10 % nákladů na následné realizační stavební práce. Investice v kraji Vysočina na samotné realizace staveb v uvedené oblasti činí každoročně stovky milionů korun. Realizace projektových dokumentací i následná realizace vodních děl má pozitivní vliv na objem zakázek u projekčních kanceláří a stavebních firem a tedy zvýšení zaměstnanosti v regionu. V opatření 3.3 PRKu je tento GP jediný, z tohoto důvodu je také důležitý k naplnění tohoto opatření. Většina těchto projektových dokumentací také slouží jako nutný podklad pro podání žádosti o finanční prostředky na vlastní realizace staveb z fondů EU (Operačního programu Životní prostředí,

Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013) nebo státního rozpočtu (program 129 180 Ministerstva zemědělství).

Program zároveň pomáhá plnit závazky ČR v oblasti vodního hospodářství vůči EU. Vzhledem k tomu, že aglomerace velikosti nad 2000 ekvivalentních obyvatel musí na základě závazku ČR vůči EU do konce roku 2010 zajistit odvádění a čištění odpadních vod na úroveň stanovenou nařízením vlády č. 61/2003 Sb., podpořil řídicí výbor i projekty v oblasti odvádění a čištění odpadních vod v obcích této velikosti, např. Statutární město Jihlava – pasport kanalizací v Jihlavě. Dále byly podpořeny projekty v oblasti čištění a odvádění odpadních vod v CHKO Žďárské vrchy, např. Městys Havlíčkova Borová – Kanalizace a ČOV, Svazek obcí STRŽ – Splašková kanalizace Světnov a Škrdlovice, nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů, např. Obec Jamné – Výstavba ČOV a kanalizace v obci Jamné, Obec Želiv – Intenzifikace ČOV Želiv. Významnými podpořenými projekty v oblasti zásobování pitnou vodou byly Obec Bory – Vodovodní síť, Město Světlá nad Sázavou – Vodovod v m.č. Radostovice, Závidkovice, Kochánov, Město Pacov – Vodovod Jetřichovec, Městys Mrákotín – Vodovod Praskolesy.

Spolupráce s řídicím výborem byla dobrá. Hodnocení žádostí velmi usnadnil systém nastavení specifických kritérií. Jako garanti jsme členům řídicího výboru připravili takové podklady, aby zhodnocení žádostí proběhlo na jednom zasedání. Hodnotící výbor doporučil pokračování tohoto grantového programu.

Vypracoval:

Ing. Radek Zvolánek

3.4. Vytváření dokumentů územního a regionálního rozvoje kraje

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.

4. Zavádění principů udržitelného rozvoje kraje

4.1. Péče o krajinu Vysočiny

GP 231. Krajina Vysočiny 2009 – program na podporu průzkumu a poznávání krajiny

Grantový program „Krajina Vysočiny 2009“ byl vyhlášen dne 10. 03. 2009 s celkovým objemem finančních prostředků ve výši 1 000 000 Kč a uzávěrkou 10. 4. 2009.

Zaregistrováno bylo celkem **38 žádostí** s celkovým objemem požadovaných prostředků ve výši **1 699 247 Kč**.

Na zasedání řídicího výboru bylo z 37 hodnocených projektů (1 projekt byl vyřazen pro administrativní nesoulad) vybráno **k podpoře celkem 22 projektů** v celkové výši podpory **986 862 Kč**.

Cílem grantového programu „Krajina Vysočiny 2009“ bylo podpořit průzkum a poznávání krajiny tj. sběr aktuálních informací o přírodě v kraji Vysočina. I když se zdá být krajina v současné době už důkladně prozkoumána, je nutné pro účely orgánů ochrany přírody množství dat aktualizovat, další údaje doplnit či ověřit, některé známé lokality nebyly ještě vůbec seriózně popsány a zdokumentovány, jiná území čekají teprve na „své objevení“.

Řídicí výbor se sešel na dvou zasedáních, na prvním vyřadil projekty, které nebyly v administrativním souladu a dále byl stanoven způsob hodnocení formálně správných projektů. Na druhém zasedání byla přidělena podpora projektům, které nejlépe naplňovaly výzvu – byly nejlépe hodnoceny.

Velký zájem o grantový program ukázal na absenci podobně zaměřeného dotačního titulu v oblasti životního prostředí jak na národní, tak regionální úrovni. Byla získána cenná a tolik potřebná data nutná pro rozhodování orgánů ochrany přírody na všech úrovních státní správy.

Dle názoru OŽP i řídicího výboru byl grantový program správně zacílen. Byla podpořena celá řada velmi kvalitních a zajímavých projektů. Cíl programu byl naplněn.

Vypracoval:

Ing. Marek Brom

4.2. Ekologicky a ekonomicky efektivní nakládání s odpady

GP 230. Jdeme příkladem – předcházíme odpadům 2009 – *program na podporu předcházení vzniku odpadů, využívání materiálů šetrných k životnímu prostředí a třídění využitelných složek odpadu*

Z GP bylo možné podporovat vybavení interiérů sídel nižších územně samosprávných celků a jimi zřizovaných organizací nádobami na třídění využitelných složek odpadu společně s využíváním materiálů šetrných k ŽP a opatřeními k předcházení vzniku odpadů.

O tento nový GP projevil zájem **14 žadatelů, podpora byla přiznána 13 projektům v objemu cca 750 tis. Kč.** Nejčastěji jsou projekty zaměřené na spolufinancování kancelářských potřeb z recyklovaných materiálů; úsporných zářivek/žárovek; nádoby do objemu 240 l na plast, papír, sklo, bioodpad; infopanely k předcházení odpadů; ve školách exkurze na třídičku, atraktivnější výuky – kompostování, ochranné pomůcky pro úklid okolí, výroba vlastních infomateriálů apod.

Pokud by byl vyhlášen další ročník tohoto GP v roce 2011 - předpokládáme vyšší zájem hlavně z řad zřizovaných organizací.

Vypracovala:

Ing. Eva Navrátilová

4.3. Úspory energie a rozvoj obnovitelných a alternativních zdrojů energie

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.

4.4. Rozvoj systému environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.

4.5. Agenda 21 a místní Agenda 21

V rámci tohoto dílčího cíle nebyl v roce 2009 vyhodnocen žádný grantový program.